

NOUA REVISTA ROMANA

ABONAMENTUL :

In România un an (48 NUMERE) 10 lei
„ 9eaze luni 6 „
In toate țările uniunii postale un an 12 „

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA

București, Calea Victoriei 62. Pasașii No. 3
DIRECTIA : București, B-dul Ferdinand 55
TELEFON 8/66

POLITICA, LITERATURA, ȘTIINȚA ȘI ARTA
APARE IN FIECARE DUMINICA

Director: C. RADULESCU-MOTRU

Profesor la Universitatea din București.

UN NUMĂR.

25 Bani

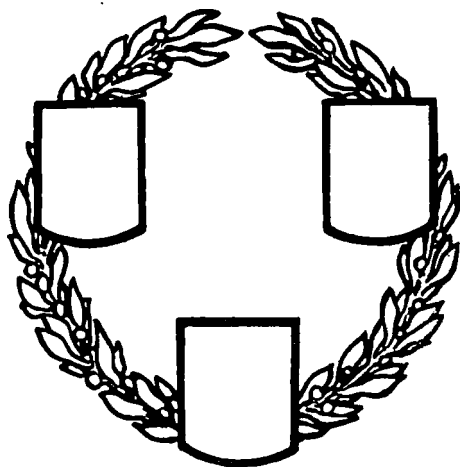
Se găsește cu numărul la principalele
librării și la depozitarii de ziare
din țară

Prețul anunțurilor pentru o pătrime
de pagină 10 lei.

No. 4.

DUMINICĂ, 8 MAIU 1911.

Vol. X.

A ZECEA EXPOZIȚIUNE DE PICTURA ȘI SCULPTURA A SOCIETĂȚII TINERIMEA ARTISTICA

ARTIȘTII EXPOZANȚI

A.S.R. PRINCIPESA MARIA	
PETRE ANTONESCU, archi- tect, Str. Crinului, 6	□
ARICESCU C., Str. Râureanu, 3	□
ARTACHINO C., Strada Clopo- tarii noi, 65	□
BICIOVSKI TEODOR	□
BIJU ALEXANDRINA	□
BIJU LEON DUMITRU	□
BRĂESCU DUMITRU	□
BULGĂRAȘ PETRE	□
CANIZIUS RICHARD	□
CAPIDAN P., Salonic, Turcia	□
CONSTANTINESCU Z.	□
CONSTANTINESCU N.	□
GEIGER HERMINE	□
GHEORGHIU C.	□
GHERGHELY N. ANGELA	□
HĂRLESCU D., Tecuci, Strada Bârlad	□
ILIESCU AR.	□
IOANID I.	□
ISER I.	□
LOGHI KIMON, Viena-Nussdor- ferstrasse, 8	□
MAICAN MARGUERITE	□
MĂNESCU GH.	□
MANIU RODICA, Str. Plante- lor, 56.	□
MANTU E.	□
MANTU N., München, Tücken- strasse, 23.	□
MĂRCULESCU G., Paris.	□
MIRCESCU GORE, Str. Lumi- nei, 24.	□
MURNU A., Hotel de France 107/8.	□
MÜTZNER S., C. Victoriei, 98.	□
NEYLIES F.	□
PHOCAS U., Atena.	□
POITEVIN A. A., Strada Justi- ției, 19.	□
POPEA ELENA	□
POPESCU P.	□
POPESCU ȘTEFAN, 242. Bld. Raspail, Paris.	□
PROPST RISA	□
RESSU CAMIL	□
SANIELEVICI SOL., Grosrou- vre, Seine et Oise, Franța.	□
SĂULESCU ED.	□
SATMARY C. A. Str. Enei, 7.	□
SAVIL IOTTI	□
SEGAL A., Berlin, Charlottenhag.	□
SILBERT MAX	□
SIMONIDY M., Paris.	□
SIRATO FR., Str. Cazărmei, 23.	□
SPAETHE OSCAR., Str. Ave- dic 7.	□
STANIAN R. MARIA	□
STERIADI AL. JEAN, Casa Aman, Str. C. A. Rosetti.	□
STEURER MARIA	□
STEURER IOSEF	□
STOICA DUMITRESCU, Mün- chen, Adalbertstrasse, 37.	□
STORCK FR., Bulev. Colței, 35.	□
STRĂMBU IP., Str. Avedic. 7.	□
TEODORU D. H.	□
TOMITZĂ N., Paris.	□
VERMONT N., Bulev. Maria, 61.	□
VERONA A. G., Str. Clopotarii noi, 8.	□
VIBERT P. E., Paris.	□
VOLLRATH C.	□

□ □
□ □

□ □
□ □

SĂLONUL DE PRIMĂVARĂ

A zecea expoziție de pictură și sculptură a Tinerimii Artistice, deschisă de curând în localul propriu al Societății lângă Primărie, este ca și cele din anii trecuți, atât prin sfortărea artistică a pictorilor și sculptorilor noștri, cât și prin gustul aranjamentului și prezentării operelor de artă, o adevărată sărbătoare. Suntem fericiți că putem da câteva reproduceri după operele expuse și făcând, fără nici o pretenție, o sumară enumerare a lor, vom îndemna cu tot dinadinsul pe cititorii noștri să viziteze acest salon de primăvară.

O constatare pe care o facem bucurios este aceea că unele autorități inteligente au început, prin comenzile ce fac pictorilor noștri, să priceapă datoria ce are Statul de a încuraja artele la noi. Aceste comenzi dau posibilitatea artiștilor noștri de a-și arăta puterile în lucrări de dimensiuni mai mari și să treacă dela schițele care de obicei umplu expozițiile dela noi, la adevărate tablouri. În această expoziție găsim, pe lângă lucrările executate pentru câțiva amatori particulari, nu mai puțin de trei mari tablouri executate pentru Ministerul Lucrărilor Publice: *Portul Constanța*, *Masa lui Traian* pe

KIMON LOGHI.

valea Oltului și Podul lui Traian. Ministerul a avut mână bună, căci a încredințat lucrările d-lor Vermont, Verona și Satmary, așa că s'a ales cu trei însemnate opere de artă.

În sala cea mare a expoziției găsim trei lucrări mari care ocupă trei din cei patru pereți ai sălei. Este *Din lumea basmelor* a d-lui Kimon Loghi, *Portul Constanța* și *Valea Oltului*, pomenite mai sus. *Din lumea basmelor* este o parte, ne spune catalogul, din friza de-

OSCAR SPAETHE.

„Quies”. M. S. REGINA.

C. ARTACHINO.

Cochetărie.

AL „TINERIMII ARTISTICE”

Un basm.

corativă destinată vilei d-lui D. M. Burileanu la T.-Severin. E o lucrare aeriană, vapoasă, fermecătoare, plină de poezia misterioasă pe care știe să o pună pictorul în lucrările sale. Afară de acest tablou, d-l Loghi mai expune, în altă sală, o *Reminiscență* plină de aceleași calități. d. Vermont în *Portul Constanța*, lucrare vastă, luminoasă, plină de vervă și mișcare, a știut, printr'o savantă așezare a elementelor, destul de numeroase, să pună toate lucrurile la locul lor, așa că

ceceace ar fi putut să fie o panoramă a rămas o adevărată operă de artă. D. Vermont mai expune și alte interesante studii dela Constanța, *Șantier*, *Pescar turc*, apoi o scenă de interior, frumoase aquarele și impresionantul *In drum*.— *Masa lui Traian* de d-l Verona e o pagină viguroasă, plină de poezia muntelui, apei și pădurii. Subt «Masa lui Traian», la tunel, sunt adunați câțiva muncitori vâjnoși; jos, pe lângă malul împădurit, trece Oltul, a cărui răcoare par'că o simți; pe apele verzui alunecă plutele. În aceeași sală d-l Verona are un elegant portret; aiurea un studiu de meșteacănii, foarte viu și proaspăt, apoi compoziția *Christos și Samariteanca*. Pe subt *Mănăstirea Cozia* a d-sale ne îndoim dacă trece Oltul. Tot în sala cea mare găsim de d-l Si-

monidi un portret al d-lui Take Ionescu, frumos de sigur, dar care par'că nu redă toată fineța și puterea de pătrundere ageră a modelului.

În celelalte săli găsim lucrări, dacă nu de dimensiuni atât de mari, însă tot atât de interesante. Un pictor în mare progres asupra lui însuși este d-l Strâmbu. Lucrări unitare și foarte susținute. Interesante studii de lumină. De remarcat cele două efecte de lampă, de profil și în față; apoi *Două prietene*, *Femeie cosând*, *Portretul D-rei C. D.*—D-l St. Popescu, care a avut

M. SIMONYDE.

Portretul d-lui Take Ionescu.

IP. STRÂMBU.

Femeie cosând.

astă iarnă o expoziție personală, nu expune decât un dogoritor *Seceriș*. Regretăm lipsa din această expoziție a d-lui *Pătrașcu*, dela care văzuserăm lucruri atât de frumoase în salonul de astă toamnă. D-l *Artachino* ex-

pune un spiritual cap de expresie *Cochetărie*. D-l *Mărculescu* din cunoscutele și gustatele sale interioruri.

Lucrările d-lui *Steriadi* ni-l arată și de data asta ca un inteligent și stăruitor artist. Cele două vederi din

HENRY MARTIN.

Vara.

D. PALLADY.

Nud.

P. CĂPIDAN.

Ovreica din Salonic.

Cernavoda, una ziua în plină lumină, alta pe înserate, ne arată râvna și stăruința cu care urmărește, în momentele schimbătoare ale zilei, efectele de lumină. Mai impresionantă și de o factură mai robustă, cu un colorit foarte armonios este *Casa părintească*. Pătrunderea psihologică a artistului se arată în minunatul *portret al d-lui B*.

Un alt pictor acum deplin stăpân pe arta sa e d. **Satmary**. *Podul lui Traian*, ca și deliciosul *Interior* cu somptuozițiile lui orientale, ni-l arată un distins colorist. În toate lucrările sale găsim o mare siguranță și un gust foarte ales. — Un frumos studiu de zăpadă găsim la d. **Poitevin**: *Iarna, drum lung*. De remarcat și lucrările peisagiștilor **Neylies** și **Phocas**. D. **Aricescu** ne aduce și de data asta cunoscutele sale peisagii învăluite într'o eternă ceață. Preferim desaturările sale asupra cărora supărătoarea ceață nu s'a lăsat încă. Mulți peisagiști la «Tinerimea Artistică». Lucrul nu poate decât să ne bucure, mai ales când îi vedem căutând stăruitor să pătrundă tainele acestei dumnezeiești naturi, așa de impenetrabilă sub miile ei de fețe. Trebuie să notăm aci și pe d. **Sanielevici**, pe care-l cunoaștem dela expoziția sa individuală și pe care regăsim cu vre-o cinci lucrări bune.

D. **Segal** pare a nu se fi desrobbit îndestul de anume formule pe care le-a învățat aiurea; de aceea îl vedem stăruind în compunerea migăloasă a unor tablouri lănoase. D-sa descompune lumina în culorile spectrului pentru ca ochiul spectatorului să o compună din nou. Dar dacă ochiul nu izbutește? De aproape ca și de departe lucrările sale rămân tot colecții de bețișoare colorate. Un tânăr care s'a desrobbit de facturile absurd îndrăznețe este d. **Mützner**. *Biserica din Giverny* este o pagină de adevărată și sobră pictură. Il felicităm pe cumpărător.

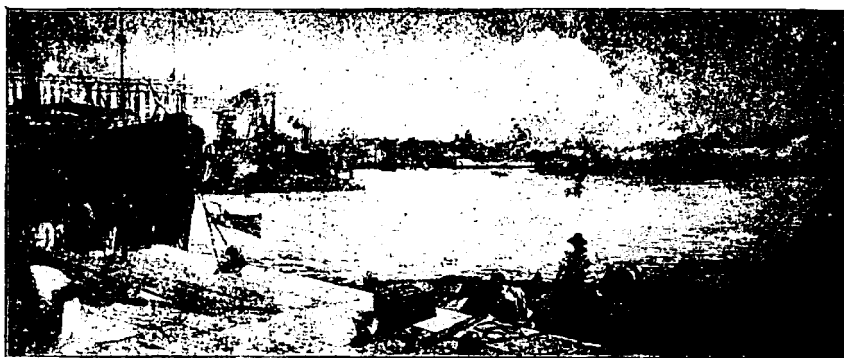
Tot dintre tineri un artist care s'a ridicat repede și se afirmă din ce în ce este d. **Ressu**. *Intimitate casnică*, *Liniste pioasă*, *Mocani*, *În reculegere*, deși cam uniforme ca factură, sunt lucrări inteligente și frumos colorate. Foarte caracteristice, pline de culoare locală, sunt studiile din Macedonia ale d-lui **Capidan**. *Ovrecia din Salonic*, *Inmormântare la Turci*, cam sumbre la colorit, sunt lucrări impresionante.

Sosite mai târziu și netrecute în catalog sânt două tablouri ale d-lui **Pallady**, un peisagiu și un nud cafeniu,—și un

AL. C. SATMARY.

Interior.

N. VERMONT.

Portul Constanța.

ST. POPESCU.

La Secera.

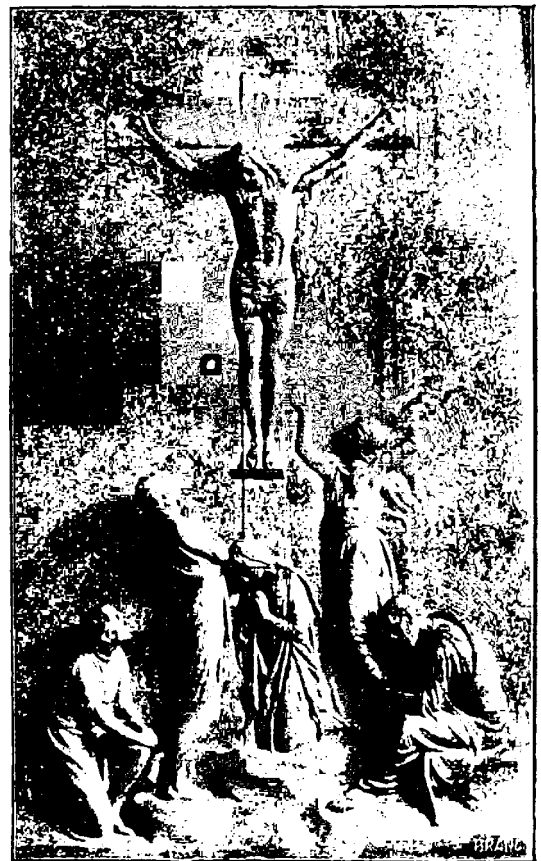
AD. MÜTZNER,

Biserica din Giverny (Franța), iarnă.

OSCAR SPAETHE.

„Gioconda”.

OSCAR SPAETHE, Fragment d'un mausoleu.

frumos studiu *In atelier* de d. **Stoenescu**, o discretă armonie în verde.

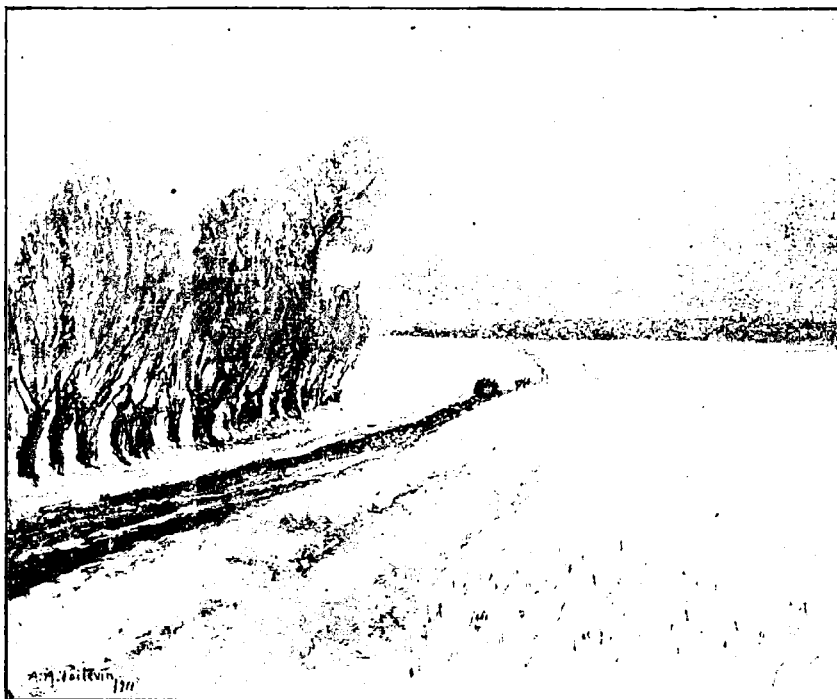
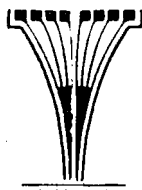
Singurul reprezentant al picturii istorice este d. **Stoica Dumitrescu**, cu cele două schițe *Stejarul din Borzești* și *In tr'acolo*, care au oarecare vervă. Frumoase studii de animale are d. **N. Mantu**, elevul münchenezului Zügel. Spirituale și elegante guașele d-lui **Ary Murnu**. Foarte interesantă e viguroasa pagină decorativă intitulată *Munca*; simplă și măreață. Cunoscutul caricaturist **Iser** dă o serie de lucrări îndrăznețe, (No. 54—61) pline de o îndrăcită vervă. Notăm *Dansatoarea spaniolă*, *In așteptare*, *De vorbă*.

«Tinerimea artistică» deschide larg porțile sale tinerilor. În expoziția aceasta, mai mult ca în oricare alta, vedem atâtea nume care trebuie să fie reținute, căci aduc atâtea și atâtea făgădueli. Pictura feminină e larg și bine reprezentată la «Tinerimea». Atragem atenția asupra unui *Interior* de d-ra **Popea**, plin de calități de gust și colorit. Notăm lucrările d-relor **Rodica Maniu** și **Eugenia Mantu**, și studiile de flori în aquarelă ale d-rei **M. Maican**.

Au expus la «Tinerimea Artistică» și câțiva artiști străini. Cel mai de seamă e fără îndoială **Henry Martin**, un eminent colorist, cu cele două peisagii atât de impresionante, și cu poeticul studiu *In grădina*. Ar fi păcat ca asemenea lucrări să se întoarcă în atelierul pictorului.

Anul acesta sculptură puțină de tot. **D. Storck** are un singur bust, un portret în care regăsim factura sa largă și viguroasă. **D. Spaethe** expune un fragment de mausoleu, un portret al Reginei, *Quies*, o spirituală figură intitulată (de ce?) *Gioconda*. Interesante sculpturi în lemn de d. **Gh. Mănescu**: figurine de cai, un urs, o cerboaică. În sălile desenului găsim frumoase schițe arhitectonice ale cunoscutului arhitect **P. Antonescu**.

Lazăr Cosma.

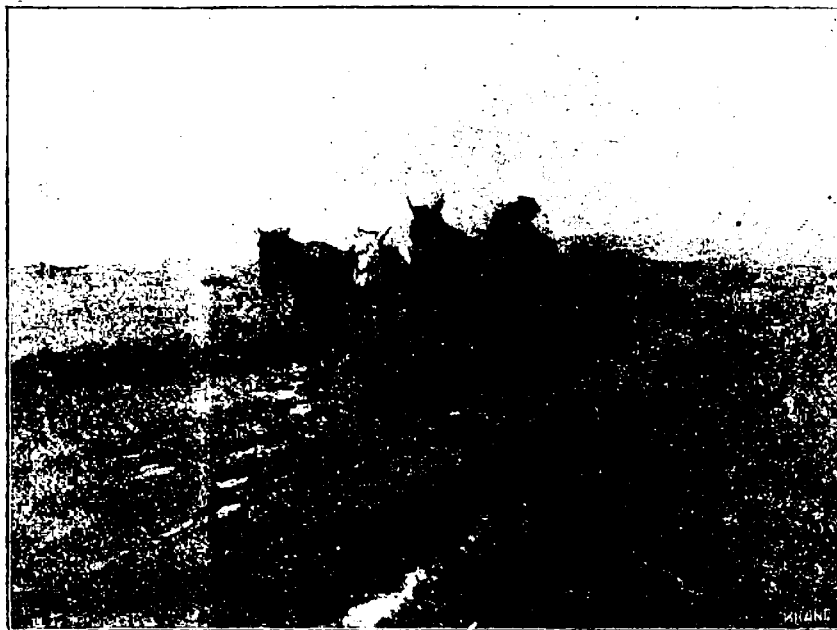
A. A. POITEVIN.

Iarna, drum lung.

A. G. VERONA.

„Masa lui Traian” pe Valea Oitului.

N. VERMONT.

În drum.

SĂ NU-L VEZI

D. STOICA.

Portret.

*Inalt, frumos, svelt, tânăr, desmierdător ca versul,
Cu setea-nchipuirii sorbind tot universul,—
Așă-l închipuise o fată, o fecioară,
Pe-un maestru-n sonete, când, pentru prima oară,
Citise, pe velina unui cochet volum,
Intâia-i poezie intitulată „fum“.
Dar mai pe urmă, soarta, sub chipul întâmplării,
I-a pus sfârșit orbirii și capăt aiurării:
Poetul, visătorul, erou de serenadă,
Culegător de stele,—vai! l'a văzut pe-o stradă,
Zăcând pe jos, 'nainte de vreme-mbătrânit,
In vișiuri, în rușine și-n scârbă tăvălit.*

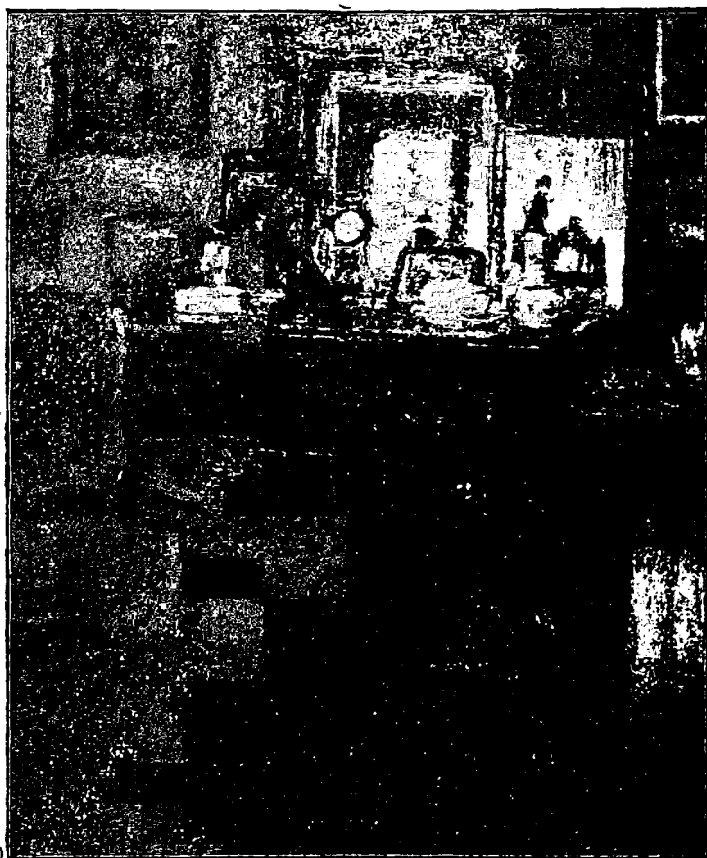
*Când a venit pe urmă tot soarta și-a-nsoțit-o
Cu-un om, ce niciodată nu i-a șoptit „iubito“;
Când, singură și tristă, intrată și ea-n rândul
Atâtor isgonite din falsul paradis,
A vrut să-și împreune ce-avea tot virgin, gândul,
Cu-un suflet, c'o idee, cu umbra unui vis,—
I-a răsărit 'nainte o dulce, o suavă,
O candidă iubire, țesută-ntr'un roman
De-un autor, pe care, în muntea ei bolnavă,
Ea îl vedeă poetic, serafic, diafan.
Dar, vai! și de-astădată o așteptă durere:
La un concert, odată, i s'a șoptit c'acest
Rătăcitor prin cele mai ideale sfere,
Iși pângărise viața c'un monstruos incest.*

*Și,—ca și cum din slaba-i speranță de femeie
Ar fi voit să stingă și ultima scânteie,—
Aceeși întâmplare a dus-o, într'o seară,
La teatru, la o piesă a unui dramaturg,
Cu-un ritm așă de neted și-o rimă-așă de clară
C'ai fi gândit că perle din frazele lui curg.*

*Când însă, transportată, cercă să-și manifeste,
Vorbindu-i, tot avântul de cald entuziasm,
Decepția, vrăjmașa, cu vrăjile-i funeste,
Ii arată-n culise cel mai hidos sarcasm:
Eroul, dramaturgul, vlăstar de rară vișă,
Intr'un acces sălbatic, desgustător, obiect,
Batjocoreă, cu vorbe murdare, o actrișă,
Fiindcă îi scâlciasse o strofă de efect.*

*Fecioară neatinsă, femeie cu iluzii,
Ori tu, înnamorato de graiul dulce-al muzii,—
Increde-te-n povața unui modest profet:
Să nu vezi niciodată, de-aproape, un poet.*

Haralamb Lecca

G. MĂRCULESCU.

Interior

TEATRU

Reprezentarea lui „Faust“ la Deutsches Theater din Berlin.

Max Reinhardt, directorul dela Deutsches Theater din Berlin, a rezolvit cu ocazia montării părții a doua a lui *Faust* de Goethe, una din cele mai grele probleme teatrale, considerată mult timp ca nerealizabilă.

Intr'adevăr, nu e lucru tocmai ușor de a pune pe scenă, adică de a îmbrăca în vestminte materiale, ceea ce spiritul cel mai genial poate din câte a avut omenirea, a zămislit. Cât de mare e într'o asemenea întreprindere, pentru un diletant sau pentru un talent mediocru, pericolul și tentațiunea de a cădea în vulgar, de a face din tragedia spiritului omenesc o operetă de prost gust, ne arată îndeajuns încercarea recentă a lui Ferdinand Bonn care cercând să imite pe Reinhardt a voit să monteze pe arena circului Busch din Berlin pe *Richard III* a lui Shakespeare: pareă că te afli la o reprezentație a unei trupe de saltimbanci, ori la o reprezentație de gală a circului Barnum.

Pe când Reinhardt avu un succes desăvârșit cu montarea lui *Oedip* de Sophokles pe arena circului Schumann, F. Bonn, nu reuși decât să compromită în chip trivial opera lui Shakespeare, deși avusese la îndemână aceleași mijloace tehnice, iar pe deasupra concursul echestru al artiștilor grajdurilor circului...

Dar revenind la montarea lui *Faust*, trebuie să recunoaștem că succesul lui Reinhardt se datorește în parte și decorațiunilor întregului aparat tehnic perfecționat de care dispune Deutsches Theater,—dar cari în cea mai mare parte sunt și ele tot opera lui Reinhardt—și în special *scenei rotative* („Drehbühne“). Intr'adevăr, priveliști fermecătoare ca acea din prima scenă a actului I a părții II, în mijlocul căreia Faust se trezește „Des Lebens Pulse schlagen frisch lebendig...— Ein Paradies wird um mich her die Runde“; apoi scena mascaradei în palatul imperial cu punctul culminant al apariției pe scenă cu carul glorios al lui Plutus, în frunte cu *Knabe Lenker* — alegoria poeziei; scena apariției frumoasei Helena și a lui Paris; apoi crearea artificială a lui

IP. STRĂMBU.

Prietenz.

A. MURNU.

Munca

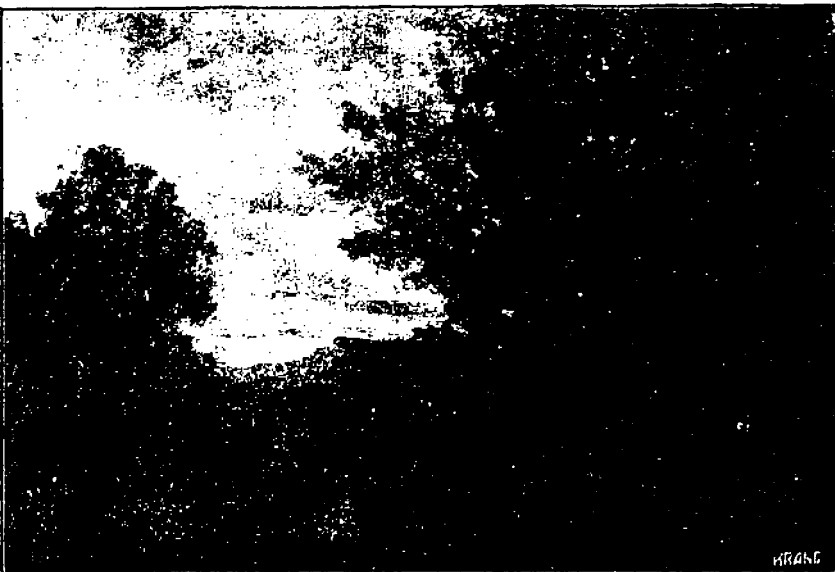
ARY MURNU.

De vorbă.

N. MANTU.

În ogradă.

C. ARICESCU.

Peisaj.

Homunculus în retortă de prof. Wagner în laboratorul lui Faust; scenele fantastice ale Sabatului strigoilor și vrăjitoarelor clasice („klassische walpurgisnacht“), în cari deilează ca într'un basm fantastic personajii și scene din mitologia clasică, peisajul pitoresc dela începutul actului al V-lea și la sfârșit apoi scena plină de efect a judecăței din urmă între infern și cer, printre diavoli și îngeri, care încheie tragedia cu triumful cerului asupra lui Mephisto,—pentru a numi numai câteva din cele mai principale scene și, din punct de vedere al tehnicii scenice, cele mai grele—nu se pot imagina decât pe scena lui Deutsches Theater din Berlin, care nu are pereche în lume. Și pentru a nu arăta decât unul singur din avantajii scenei rotative, e de ajuns să menționez că montarea și reprezentarea nopții clasice a sf. Valpurgie, nici nu se poate închipui fără de ajutorul scenei rotative, care învărtindu-se încetul cu încetul și într'una, face să se succedă înaintea ochilor spectatorilor timp de o jumătate de ceas diferitele scene din mitologia clasică. Un alt folos al scenei rotative, fără de care nu numai unele scene dar chiar întreaga p. a II-a a tragediei nu s'ar fi putut montă, e că, deși a fost numai foarte puțin scurtată, reprezentarea ei a durat numai 7 ceasuri (dela 5—12 noaptea,—premierea chiar 8 ceasuri, începând dela ora 4—cu o pauză de un ceas).

Zic anume *numai* 7 ceasuri, căci fără de scena rotativă, aranjarea și schimbarea decorurilor și tablourilor din numeroasele scene cari se schimbau foarte des, ar fi trebuit făcută în cursul reprezentației însăși; pauzele ar fi devenit excesiv de lungi, continuitatea acțiunii ar fi fost întreruptă, publicul enervat, obosit și plictisit, iar reprezentarea ar fi cerut cel puțin 3 seri consecutive.

Pe scena rotativă însă, decorurile și tablourile au fost dinainte aranjate, așa că schimbările necesitate de diferitele scene se făceau fără de nici o întârziere. Și astfel, cu ajutorul acestui aparat tehnico-scenic modern și cu concursul talentului superior al artiștilor dela Deutscher Theater, Reinhardt a reușit să intereseze și să captiveze publicul fără să obosească timp de 7 ceasuri.

Am zis: și cu concursul artiștilor.

Deutsches Theater cultivă genul clasic și modern, dar cu preferință pe cel clasic. Dacă tehnica scenică și arta decorativă ne creează, ca să zic așa, mediul exterior care face posibilă montarea lui *Faust II* și a basmelor dramatice ca „*Poveștile de iarnă*“, *Visul unei nopți de vară*“ de Shakespeare, sau „*Die Versunkene Glocke*“ de Hauptmann, apoi acest mediu nu capătă viață, relief și înțeles decât prin arta interpretativă, prin talentul creator, prin jocul admirabil al artiștilor. Și aci intervine mâna diriguitoare a regisorului Reinhardt în repartizarea rolurilor. Dar afară de asta, sunt la Deutsches Theater talente remarcabile de o forță superioară, cum e bună oară vigurosul talent al lui Rudolf *Schildkraut* (Shylok), apoi Friedrich *Kaysler* (Faust), Al. *Moissi*, *Baserman* (Mephisto), *Wegener* (Franz Moor, Mephisto).

În special *Wegener* ca *Mephisto* e de remarcant în *Faust II*. Contrar obiceiului, *Wegener* nu poartă masca tradițională a lui Mephisto, nu poartă nici un fel de mască. E din fire așa de urât, de hâd, e atât de „*fratzenhaft*“ la față apoi statura lui mijlocie cu trupul musculos-elastic, cu liniile și mișcările sale vioi-nervoase, toate acestea îl fac predestinat parcă pentru rolul aceluia pe care Faust îl numește în partea I „*Spottgeburt von Dreck und Feuer*“. E Mephisto în carne și în oase, pe când *Baserman* bunăoară ne dă mai mult un Mephisto subtil, filosof, fin-ironic. E chestie de interpretare, și tocmai aci rezidă genialitatea creației lui Goethe, că tipurile lui pot fi diferite interpretate. Menționez numai scena judecăței din urmă din actul V. Aci îl vedem pe *Mephisto* (*Wegener*) în toată forța și măreția majestății sale satanice. În lupta acerbă dintre diavolii infernului și îngerii cerului în jurul sufletului răposatului Faust, cu toată încordarea puterii sale diavolești, Mephisto e învins: sufletul adormitului e smuls de către îngeri și dus în ceruri. Aci *Wegener* atinge culmea talentului său. Durerea pricinuită de faptul că sufletul lui Faust i-a scăpat din ghiare, e atât de imensă, disperarea lui pentru pierderea aceasta ireparabilă e atât de nemărginită, încât la un moment dat se aruncă la pământ, și se zvârcolește ca mușcat de șarpe, urlă răgușit ca o fiară rănită:

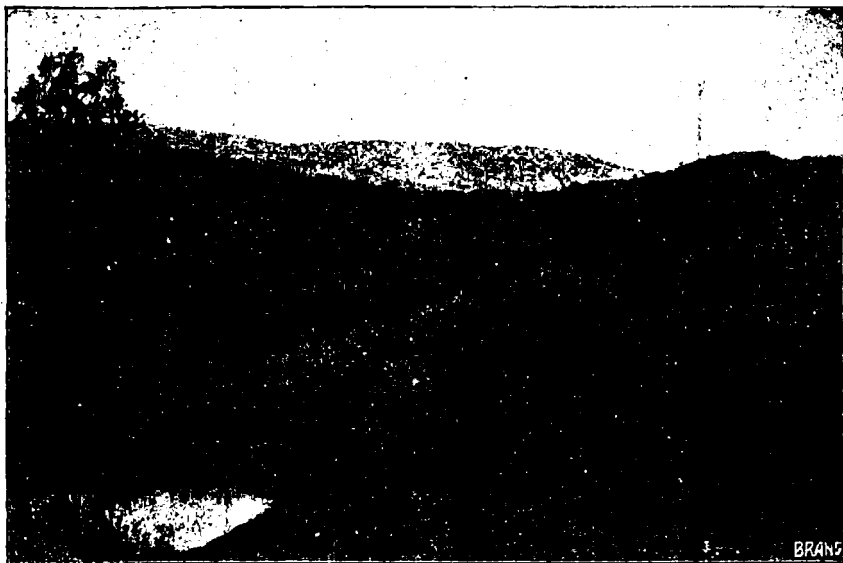
N. VERMONT.

Șantier la Constanța.

KIMON LOGHI.

Remin'scruță.

PALLADI.

BRAN5

Paisaj

„Mir ist ein grosser, einziger Schatz
[entwendet:
Die hohe Seele, die sich mir verpfändet,
Die haben sie mir pfißfig weggepatscht.
Bei wem soll ich mich nun beklagen?
Wer schafft mir mein erworbenes Recht?
Du bist getäuscht in deinen alten Tagen,
Du hast's verdient, es geht dir grimmig
[schlecht.“

Dacă meritul succesului lui Faust II pe scenă, Reinhardt trebuie negreşit să-l împartă cu arta decorativă și tehnică scenică modernă, deoparte, cu artiștii talentați dela Deutsches Theater de altă parte, apoi e tot atât de neîndoios că cea mai mare parte a meritului îi revine lui însuși, personalității sale puternice, inițiativei și curajului, cu care a atacat problema cea mai grea a teatrului—și a rezolvit-o.—Reinhardt e un inovator și un revoluționar al scenei.

Teatrul nostru are multe de învățat dela Deutsches Theater și dela directorul lui, Max Reinhardt. În special recomandăm simpatifului și talentatului Director de Teatru Davilla care a rupt în atâtea privințe cu tradiția învechită a teatrului și a modernizat în multe pe al nostru, să studieze tehnica nouă de la Deutsches Theater și în special scena rotativă (Drehbühne). Nimeni nu e mai bine indicat de a introduce și astfel de inovații în teatrul românesc ca d-sa

erlin.

Gheorghe Pribeag

FR. ȘIRATO.

Igănci. 22

C. ARICESCU.

Paisaj.

A. G. VERONA.

Christos și Samariteanca.

E. POPEA.

Interior.

D. HĂRLESCU

Făclărit și Apus.

ÎNSEMNĂRI

Istoria Românilor în l. italiană de N. Iorga.—D-nul N. Iorga pe care mă mândresc a-l fi avut elev la Universitatea din Iași, nu încetează nici un moment spornica și neobosita d-sale activitate pe câmpul istoriei și în folosul neamului românesc. Pe lângă alte lucrări apărute sau pe cale de a apărea în ramura istoriei, d-sa a dat la lumină o scurtă istorie a Românilor în limba italiană: *Breve storia dei Rumeni*, care tratează vijelioasele peripeții prin cari a trecut poporul nostru, luându-se în considerație legăturile în care am stat cu Italia în decursul veacurilor. Această scriere este arătată ca publicată „cu prilejul aniversării de 50 de ani a unității Italiei, ca un omagiu unui popor frate și prieten”. Cartea a fost tipărită în 2000 de exemplare care vor fi răspândite gratuit în Italia la școale și la oamenii de seamă, încât va contribui astfel a așeza simpatiile cele foarte vii și vechi dintre Italia și România, pe temelia unei cunoașteri mai de aproape a acestora din urmă de către cea dintâi. Cartea d-lui Iorga este foarte frumos și bogat ilustrată și foarte bine tipărită în tipografia d-sale dela Vălenii de Munte.

Cu această carte s'a împlinit un gol foarte simțit în istoriografia Românilor scrisă în limbi străine. În limba franceză am publicat eu *Histoire des Roumains de la Dacie trajane* 2 vol. Paris 1896, cea dintâi lucrare de acest fel publicată în limba franceză după nemuritoarea încercare a lui Mihail Cogălniceanu, care scrise la Berlin pe când învăța acolo o *Histoire de la Dacie* fiind încă un copil la vârsta de 17 ani. A doua lucrare asupra istoriei Românilor în limbi străine este *Geschichte des rumänischen Volkes* Gotha 1903, 2 vol. de N. Iorga și tot d-l Iorga adaogă acum și expunerea de care ne ocupăm, în limba italiană.

Mai rămâne de nevoe numai o expunere în limba engleză pentru a răspândi cunoștința istoriei Românilor în toate limbile mondiale.—A. D. Xenopol.—

O ceartă care degenerază.—O ceartă care degenerază poate fi socotită aceea care s'a produs și se continuă între membrii partidului național al Românilor din Ungaria, și cari sunt adunați în jurul ziarului *Românul* (Arad), și între naționaliștii proprietari și redactori ai ziarului *Tribuna* (tot din Arad).

La început această ceartă avea ca obiect bănuiala că acei dela *Tribuna* ar fi... trădători.

Bănuiala eră gravă, în adevăr! Dar având în vedere: că, în Ungaria, cuvântul „trădător”, atât în ziarele ungurești cât și în ziarele românești, revine la fiecare două rânduri; că acolo cetățenii se împart numai în două categorii: în patrioți ideali și trădători infami; că firea ungurească, de care Românii sunt negreșit influențați, a trebuit să trivializeze în bună parte apucăturile nobile ale nepoților lui Trajan... având toate acestea, și încă multe altele în vedere, bănuiala deși gravă, eră suportabilă; cearta mergea corect. Cei dela *Românul*, patrioți; cei dela *Tribuna* trădători! Poftă bună la scris Domnilor!

Cearta însă începă să se abată din drumul de până aci.

Cei dela *Românul* veniră cu pretențiunea, ca nici un scriitor român, din Ungaria sau de dincoace, de ori și unde ar fi, să nu mai dea un rând și să nu mai întindă mâna redactorilor dela *Tribuna*. Trădătorii să rămână singuri!

Pretențiunea apoi nu se opri aci. Cei dela *Românul* mai vor, ca *tribuniștii* să moară de foame; adică în stilul gazetăresc: să rămână fără abonați! Când *Tribuna* va încetă, atunci se va aduce dovada complectă a vinovăției redactorilor ei, și, se înțelege, se va probă implicit patriotismul desinteresat al celor dela *Românul*!

Ce are să mai urmeze, nu știm. Probabil că se va cere și arderea palatului *Tribunei*, pentru ca dimpreună cu el să ardă și șoarecii trădători!

Un singur om ar putea să pună capăt acestei certe;—dar acel om, din nenorocire, trăiește prin nouri, adică la Tîbănești: el fiind d. P. P. Carp, ministru de finanțe al M. S. Regelui Carol I.—A. C. C.—

Eugène Carrière.—Acelora, cari, dintre iubitorii noștri de artă subtilă, au putut admiră la una din expozițiile de mai acum câțiva ani,—acele câteva pânze de Eugène Carrière, cartea de curând apărută: *Eug. Carrière* (Armand Colin-Paris), le e cum nu se poate mai bine venită.

Lucrarea e o încercare de biografie psihologică, cu atât mai prețioasă, cu cât e vorba de cel mai neprihănit sufler de artist, pe care veacul nostru de snobism și de afectare a putut totuși să ni-l dea. Iar sarcina duioasă a acestei lucrări și-o ia cel mai bun prieten al pictorului, Gabriel Séailles.

Nu e un „studiu”: arta intimă și numai în nuanțe a lui Carrière se ascunde din fața pedantului greoi și migălos, înarmat numai cu acea obiectivitate antipatică operii însăși,—e o redare credincioasă a acelei vieți frumoase de artist în raport cu opera pe care pare că o înfrumusețează și mai mult. „Eugène Carrière n'a deosebit niciodată arta de viață. Artă, pentru el, nu e o meserie care hrănește și îmbogățește pe un om, sau cu care te distragi; artă lui e tot una cu viața lui până într'atăta încât nu mai poți deosebii una de alta; artă lui e limbajul durerilor și bucuriilor sale, e cugetarea sa de fiecare clipă, e morala și religiunea sa, e acțiunea sa intimă și experiența pozitivă care i-a revelat tot ceea ce cunoaște”. Nici unul din artiști n'a fost poate mai înconjurat de esteți iscusiți ca un Carrière, și totuși nici unul din artiști n'a fost mai sincer față de arta sa, mai străin față de ce nu izvoră deadreptul din suflerul său unic, sau din munca sa străduitoare înspre perfecțiune.

Pânzele sale ne redau mai mult ca cel mai elocvent poem, acea „viață lăuntrică” vrednică de cunoscut chiar la ființele cele mai simple, sau poate chiar numai acolo... Femeile și copiii din pânzele lui Carrière își păstrează frumusețea lor adâncă, cu cât ne sunt mai nemeșteșugit înfățișate bucuriile și durerile lor neînțelese.

Tot asemenea și frumusețea nudului feminin în fața căruia clasicul și purul nud al ucenicilor lui Ingres ne-ar apare ca o oroare!

A fi cu adevărat acela care ești! iată ce artiștii tineri au de învățat dela Eugène Carrière.—C. B.—

O anchetă artistică.—*La Revue du Temps présent* a interviewat mai multe personalități artistice.

Raffaelli declară: „Noi ar trebui să fim o aristocrație într'o democrație”.

Emil Bernard socoate impresionismul în pictură ca pe un „apport individuel”, bazându-se pe faptul că nici unul din pictorii acestei școli n'a întrecut pe primii maștrii; „după hermetism, symbolism, iată-ne acum căutând o cale nouă”. *Emil Bernard* o găsește în *clasicism* și de aci predică cultul tradiției pe care o definește astfel: supunerea temperamentului artistic artei însăși.

Péladan interviewat, numește pe Manet: un agramat!

Camille Mauclair se răfuește cu Cézanne și Gauguin:

„Cred că va veni vremea să se înțeleagă odată că un tablou nu e un covor, că deformațiunea nu-i o estetică, că acea „sinteză” nu se poate încercă decât după lungi analize și că nu-ți poți reface în 1911 starea sufletească a lui

Giotto, cu atât mai puțin cea a omului din peșteră. Am naivitatea să nădăjduesc în aceasta, pentru că văd o mulțime de artiști inteligenți și cu cultură cari s'au lăsat de comedia cézannismului". Camille Mauclair, numește apoi pe Manet „cel din urmă pictor care a lăsat o urmă adâncă în pictură".

Charles Morice socoate că domnia artei plastice s'a sfârșit pentru un timp și că pictura actuală se îndreaptă înspre pictura mare decorativă. — C. —

Din documentele ziaristice noastre.—De un an de zile apărând la Craiova un ziar intitulat *Lupta*. Cine redactă, și în ce mod se redactă acest ziar, nu ne interesează. Incepând dela 1 Mai cor. acest ziar suspendă aparițiunea sa zilnică pentru a apare săptămânal. Cu ocazia acestei schimbări, directorul ziarului face o *profesiune de credință*, care este interesantă din multe puncte de vedere și pe care ne grăbim a o împărtăși cititorilor noștri. Un așa rarissim document spune mai mult asupra ziaristice noastre, decât cele mai întinse studii făcute în cabinet.

Atragem atenția mai ales asupra rândurilor dela sfârșit: „Suspendarea aparițiunei zilnice a ziarului „*Lupta*“, constat — pentru mine, cu bucurie — că s'a resimțit imediat în publicul cititor, care se obișnuise ca în fiecare seară să găsească în ziarul meu, aproape tot ceea ce interesează localitatea și spicuirea faptelor celor mai importante din afară de localitate.

Dar dacă, cel puțin două sute de cunoscuți, mi-au reproșat: pentru ce am suspendat aparițiunea zilnică a ziarului?, în schimb nici unul din ei nu m'a întrebat: cât am luptat și mai ales cât am sacrificat pentru ca eu om sărac, să fac, într'un oraș bogat în franci, dar sterp cu desăvârșire în intelectuali, ceea ce nimeni nu s'a încumetat a face nicăieri în țara lui Hübsch...

Din munca mea de un an însă, mă aleg cu atât: *pot cu mândrie să spun că eu am făcut ceva în acest oraș și, cu atât mai rău că, pentru prosperitatea acestui ceva, nimeni aproape nu mi-a dat concursul.*

Însă, cu *mândria* de care vorbesc mai sus, nu poți târgui în piață, nu-ți poți plăti chiria, nu-ți poți înveli corpul, nu-ți poți achita datoriile! Și atunci? Atunci, e cuminte să te reculegi și să-ți zici: mai bine să fii mai puțin, în țara aceasta în care stupizii sunt totul, însă să trăești și tu ceva mai omenește.

De aceia am suspendat aparițiunea zilnică a ziarului „*Lupta*“, așteptând ocaziunea ca să fac cu adevărat pe „*mercenarul*“ condeiului—căci nu prima oară am ridicat pe imbecili—fiindcă, la urma urmei, ori așa, ori altfel, lumea care nu mă cunoaște și nici nu vrea să mă cunoască, tot mercenar al condeiului, tot scrib ordinar, tot pungaș mă numește!

Sans rancune.—Gh. Constantinescu-Jiu.—Ziarist și avocat“.

Din literatura zionistă.—D-l M. Birnbaum din Galați a publicat de curând o piesă de moravuri într'un act, intitulată *O adunare generală*, în care să răsfărânge tendințele mișcării zioniste dela noi din țară.

Piesa are mai mult caracterul unei compozițiuni lirice decât teatrale. Personagiile simpatice autorului sunt zionisti. Unul dintre aceste personaje ține și o întregă conferință asupra zionismului. Piesa d-lui Birnbaum ar putea chiar ține locul unei conferințe la obișnuitele adunări zioniste. Poate că și în scopul acesta a fost publicată.

Nici o vorbă rea despre România. Dar nici în bine nici o vorbă.

Intre personajele piesei nu este reprezentat de loc sexul feminin. Oare femeile evreice nu împărtășesc de loc mișcarea zionistă? — A. —

REVISTA REVISTELOR

În „*Arhiva*“, vechiul „organ al societății științifice și literare din Iași“ d. Gh. Ghibănescu voind să aducă știri despre „*Cantemirești și Cuzești*“, începe prin a descrie amănunțit viața românească ce s'a dezvoltat pe Va'ea Elanului, pe care se găsește moșia familiei Cuzeștilor. D. T. Burada continuă cercetările sale, începute așa de demult și duse cu o neobosită stăruință până acum, asupra „*Teatrului în Moldova*“.

„*Revista idealistă*“ apare mereu, cu o stăruință eroică, cu atât mai admirabilă, cu cât e singură convinsă că e de prisos.

No. 3, din Martie c., a fost servit însă, cu multă amabilitate, de d. Cruceanu, care face „*Conferențelor Vieței nouă*“ o recenzie clară și chiar obiectivă,—cu toate că vine dela un reprezentant entusiast al aceluia cerc.

Chestia Sorbonei în fața spiritului german e pusă încă odată în discuție de revista conservatoare „*La plume politique et littéraire*“. Scrie aci d. René Dommange, care cercetând polemicele lui Agathon, apărute de curând în volum, se unește,—firește, cu rezervele sale,—la acțiunea celor cari s'au coalizat pentru a reabilita spiritul francez și demnitatea franceză a Sorbonei.

Și necăjindu-se crunt pe reformatorii noi'or metode, autorul nu-și poate stăpâni mânia împotriva acestui spirit nemțesc „necomplet și neînțeles“. Și adaogă: „Germanii pot să sufere că sufletul lor se evaporează prin fumul lulelelor or ceața visurilor; doar câte un *Lied*, învățat poate la Universitate, atingând inima lor le va aduce aminte că sunt oameni. Dar voi, ale căror instincte numai sunt excitate

azi, luați seama de a nu vă vinde sufletul vostru maștrilor Sorbonei. *Cave ne cadas*; sufletul acesta l'au ciselat secolii dearândul înaintașii voștri. Sorbona, cu toată știința ei, nu va putea să vă facă altul tot așa de frumos și mai ales așa de francez“.

Un articol directorial, care cuprinde aproape în întregime primele două pagini ale revistei italiene *La Voce*, dă amănunte interesante—din punctul de vedere al psihologiei politice—de prin „țara Excelenței Sale Calissano“. Aflăm cu acest prilej cum întreaga administrație și întreaga activitate economică a sudului Italiei stă în mâna unui politician oarecare—să-i zicem Calissano—care stăpânește prin rudele și prin oamenii săi de afaceri.

Relevăm aceasta, nu împotriva ministrului Calissano, a căruia activitate, moralizatoare sau ba, prin politică, nu o cunoaștem. Dar vor ști, prin aceste rânduri, și cititorii noștri cari nu știu, că din nenorocire obiceiurile de primejdioasă confiscare a oamenilor, nu există numai în țara românească!

„*Revue Contemporaine*“ (St.-Petersburg) e publicația regimului care crede încă în eficacitatea menținerii *statu-lui-quo* pentru conducerea politică a Rusiei. Ea vrea să fie între altele și susținătoarea statornică a spiritului rusesc, care accentuându-se ca o notă puternică în literatura contemporană, caută să dea și științei aceeași înfățișare metodică rusească prin reprezentanți de seamă ca Metschnikoff, Bechterew, Nowicow.

Fără îndoială, revista nu poate ajuta cu mare lucru la biruința continuă a acestui spirit, și atacurile violente și naive contra lui Tolstoi nu-i pot aduce nici ei mari servicii. În numerile din urmă (no. 21, 22), se dau interesante documente cu privire la relațiunile diplomatice dintre Franța și Rusia în cei patruzeci de ani din urmă.

Studiul d-lui A. de Wendrich, senator, asupra „Problemii politice coloniale“ repetă constatări făcute de mult dar de o importanță așa de adânc simțită că, spuse chiar fără pretenția unei cercetări științifice și chiar sub imboldul aservirii unui simplu interes de partid, pot fi cetite cu interes de oricine. Restul rămâne prea mult și prea exclusiv credincios vorbelor din motto al revistei: „mente rossica, verbo gallica“.

O revistă rusească *Russkaia Starina* publică un articol semnat „Ivan Turgheneff candidat de filosofie“ și datat la 1842, Decembrie. Articolul e inedit și se ocupă de starea economică a țaranilor ruși de pe atunci, precizând—de altfel cu o mare rezervă—aceă dezrobire a țaranilor pe care aveă s'o predice și mai târziu cu mai multă hotărîre în *Amintirile unui vânător*, aceă operă celebră, care, după însăși mărturisirea țarului Alexandru II,—a fost una din principalele motive ale acelei decisiuni hotărîtoare pentru viața poporului rus. ¶

În multe părți ale articolului, marele scriitor vorbește de lucruri de cari nu suntem nici noi străini, chiar în vremurile noastre: fărâmițarea proprietăților țărănești, nedeterminarea unui raport între marea și mica proprietate, starea nesatisfăcătoare a științei agricole, lipsa vieții civice la țărani, insuficiența spiritului public la boerime, etc.

„*Filosofia decorațiunilor*“ e oricând și oriunde o chestiune de mult interes și de bună petrecere. Iată, în no. din urmă din „*Les Annales*“ cronicarul sfătos și simpatice al acestei reviste face reflecțiuni frumoase îndemnat de ultimul roman al lui H. Lavedan.

Și, mulțumindu-se să glumească ca și spiritualul academician, Le Bonhomme Chrysale închee îngăduitor: „Ei, hotărît lucru, cauza e judecată. Aceste „jucării“ nu sunt așa de disprețuit. D'almintrelea s'ar încercă cinevă zadarnic să le stărpească. Vor dură mai mult decât noi“.

D-l Dimitrie I. Cornilescu ne scrie că ceea ce a iscălit d-sa în revista bisericească „Viitorul“ despre „Fraternitatea pretinsă de socialiști“, nu e un plagiat cum a crezut un cetitor al nostru—a căruî înștiințare am publicat-o în no. trecut—ci o simplă transcriere declarată acum un an. Continuând lucrul său, d. Cornilescu a neglijat să mai repete numele lui Giuseppe Guggino. Deci, nu e la mijloc decât—cum spuneă și cetitorul nostru—o simplă scăpare din vedere.

Cărți străine apărute de curând.

Louis Houlléviqve: *Le Ciel et l'Atmosphère*; Colin. 3.50.—D-r Lassablière: *Hygiène infantile*; Jouve. —.75. — *Annuaire et Guide pratique d'Hygiène, par un Comité d'Hygiénistes*; Jouve. 15.75. — A. Faure: *L'Individualisme et la Réforme de l'Enseignement*; Stock. 3.50.—Georges Cahen: *Les Fonctionnaires*; Colin. 3.50. — G. de Greef: *Introduction à la Sociologie*; Riviere, 2 vol. 12.—Paul-Theodore Vibert: *L'Italie Contemporaine*; Schleicher. 3.50. — Groupe parlementaire français de l'Arbitrage: *Notre Visite au Parlement Russe*; Delagrave. 3.50 — Maurice Maeterlinck: *L'Oiseau Bleu, féerie en 6 actes et douze tableaux*; Fasquelle. 3.50.

M E M E N T O

— O revistă, care are scuza de a nu avea cititori, — își face o plăcere de a ne semnala o foarte evidentă eroare de tipar din no. 2 al N. R. R. (pag. 26, col. II). De-altfel, toți cititorii de bună credință au putut citi cum trebuie: „... a cărei frumusețe era atât de puternică încât ea trebuia să supraviețuiască *amurilor* (iar nu: *amururile*) sale“.

— *Academia suedeză* din Stockholm, a bătut de curând o medalie comemorativă în memoria poetului *Karl Strandberg*, care a tradus, în limba suedeză, un splendid volum de poezii populare românești. Traducerea a fost făcută după volumul german al lui A. de Kotzebue.

— Gabriel Hanotaux și-a scos opera sa așteptată de multă vreme asupra *Janei d'Arc*. E o operă în acelaș timp de erudiție și de artă.

— Când și când, ușurința celui mai atot-știutor critic de glob, răsare până și celui mai nevinovat cititor al «Analelor». Emil Faguet, de pildă, cita de curând prea cunoscutele versuri ale lui Jean Lorrain:

Une grâce étrange et navrante
Est dans le blanc trépas des lys

ca fiind ale unui oarecare Arthur Bary!

— Se așteaptă cu multă curiozitate, la Paris, reprezentarea noiel opere a lui *Claude Debussy*: „Le Miracle de Saint-Sébastien“, — poemul, al căruî autor e d'Annunzio.

— Data serbărilor jubilară ale *Universității din Iași*, s'a hotărât definitiv pentru 20 Septembrie a. c. A rămas ca această dată să fie acceptată și de M. S. Regele.

— Așezarea statulei lui Vodă-Cuza s'a hotărât definitiv în piața Unirei.

— Ziarele japoneze cele mai serioase se întrec în a da rețete igienice pentru ca cineva să poată trăi 200 ani. „*Mercure de France*“ le reproduce pentru amuzamentul cititorilor.

— H.-G. Wells, romancierul englez atât de mult citit astăzi, scoate o nouă operă *The New Machiavelli*, care va apare în curând și în franțuzește. Noua lucrare e îndrăzneată și mulți editori au refuzat publicarea ei.

Sunt anumite situații în acest roman, declarate de puritanismul englez ca „objectionables“, nu pentru că ar fi inventate de autor sau nu ar

există în realitate, dar—pentru că sunt subiecte de cari pudibonderia rasei nu îngăduie să se vorbească.

— În *Oesterreichische Rundschau* (1 April), d. Swoboda studiază „geniul la femeie“, arătând că acești doi termeni nu sunt contradictorii.

— *Emil Verhaeren* și-a scos la Deman-Bruxelles, ultima fascicolă al ciclului său poetic *Toute le Flandre*. E intitulată *Les Plaines* și cântă peisagiile, interiorurile și portrete flamande.

— La teatrul Monnaie din Bruxelles s'a reprezentat pentru prima oară în franțuzește *Le Feu de la Saint-Jean* opera compozitorului Richard Strauss. E o lucrare bogată, strălucitoare și rafinată.

— *Revista democrației române* întreprinde o anchetă privitoare la situația politică actuală.

Intre alte chestiuni—13 la număr—cari au fost puse frunțașilor conservator-democrați sunt și cele ce urmează: a) Care e deosebirea de doctrină a celor trei partide? b) Camrania de răsturnare pe care o anunțați e menită să doboare actualul guvern sau să-l siliți la o înțelegere cu d-v? c) Cât timp credeți că va mai sta încă actualul guvern? d) Cum explicați rezerva d-lui N. Filipescu? etc.

Au răspuns până acum, d-nii N. Xenopol și Nestor Cincu.

— În curând se va vinde prin licitație, la Berlin, celebra colecție de tablouri Weber din Hamburg, conținând mai multe pânze de Rembrand, Dürer și Holbein.

— Șeful expediției arheologice britanice Parker, care a sosit din Palestina, declară că în ce privește cele găsite în templul lui Solomon nu poate spune nimic pentru moment. Mai spune că pe dealul Moria, în locul unde a fost templul, se află comori și documente importante. De aco'o a putut scoate la lumina zilei oale cari au o vechime de peste 3000 de ani. Expediția a stabilit că orașul zidit de David nu se află în dealul Sion ci pe Moria.

— Ziarele italiene dau știrea că se urmează tratative între *Richard Strauss*, celebrul compozitor muzical, și *D'Annunzio* pentru o colaborare.

Poetul favorit al lui Strauss, Hugo von Hoffmannsthal, fiind de mai mult timp ocupat cu alte lucrări, compozitorul era în căutarea unui libret pentru viitoarea lui operă și a decis să se adreseze lui D'Annunzio.